

Abaújszántó, 1904. július 18. – Budapest, 1965. december 5.

Anyja házicseléd, majd mosónő volt. Fia Kassán polgári iskolát végzett, majd nyomdásznak tanult és gépmester lett. 1919-ben belépett a kassai szocialista ifjómunkás csoportba, amelynek hamarosan titkára lett. Az 1921-ben megalakuló Csehszlovák Kommunista Párt kelet-szlovákiai ifjúsági szervezetének titkáráként dolgozva felvette a Michail Wolf mozgalmi fedőnevet. 1924-től pártmunkásként tevékenykedett. 1925-ben hat és fél éves börtönbüntetésre ítélték, ebből több mint öt évet letöltése után szabadult. Továbbra is az ifjúsági mozgalomban tevékenykedett, de az 1930-as években ezt – a Komintern keretében – már Európa számos országára kiterjedően tette. Előbb Prágában lett a csehszlovák kommunista ifjúsági mozgalom egyik vezetője, majd Moszkvába delegálták a Kommunista Ifjómunkás Internacionáléhoz. 1932 nyarán már a KII moszkvai központja küldte Berlinbe, ahol a szervezet nyugat-európai irodájának egyik vezetőjeként dolgozott. Hitler hatalomra kerülését követően németországi tartózkodása veszélyessé vált, ezért 1933 tavaszán az ifjúsági internacionálé megbízásából Belgiumban, Hollandiában, majd Franciaországban folytatta tevékenységét. 1935 májusában visszatért Moszkvába, ahol a KII egyik titkára, a végrehajtó bizottság tagja és a szervezet elnökségének póttagja lett. 1936-ban Spanyolországba irányították, ahol az antifasiszta ifjúsági mozgalmat szervezte. 1937-ben visszarendelték Moszkvába, ahol a Komintern és az ifjúsági internacionálé 1943. évi feloszlatásáig az utóbbi szervezet moszkvai apparátusában dolgozott. Rákosi Mátyás Moszkvába érkezését követően 1941-ben átigazolt a Kommunista Magyarországi Pártjába, ekkor vette fel a Farkas Mihály nevet. A világháború éveiben Rákosi legközvetlenebb munkatársa lett, antifasiszta propagandaiskolák szervezője, egyben előadója a hadifogolytáborokban, emellett a magyar nyelven sugárzó moszkvai Kossuth Rádió munkatársa. 1941 tavaszán bekerült az emigráns kommunisták vezető testületébe, a külföldi bizottság tagjai közé. 1944. november 5-én Gerő Ernővel, Nagy Imrével, Révai Józseffel együtt érkezett Magyarországra, ők alakították meg november 7-én a Magyar Kommunista Párt Központi Vezetőségét, amely a felszabadított országrészen irányította a pártszervezést, és részt vett a háború utáni kibontakozás előkészítésében. Decemberben Orosháza képviseletében lett tagja az Ideiglenes Nemzetgyűlésnek. A pártvezetésen belül 1944–1945 fordulóján a szakszervezeti, a falusi pártmunka, az ifjúsági szervezés, majd a katonai, karhatalmi és a pártgazdasági ügyek felügyeletével bízták meg. 1945 tavaszától a kommunista párt belső szervezeti életéről tájékoztató lapjának (1945: Pártmunka, 1948: Pártmunkás, 1950: Pártépítés) főszerkesztője. Az MKP 1945. májusi országos értekezletén beválasztották a legfelső vezető testületekbe, a központi vezetőség mellett a politikai bizottságba és a titkárságba. A novemberi központi vezetőségi ülésén pártja főtítkárhelyettesévé választották. Az új összetételű pártvezetésen belül számos kulcsterület, többek között a szervezés, a káderügyek, a gazdasági és információs osztály, valamint a rendőrség és a hadsereg felügyelete jutott. Egy évvel később tovább növelték hatáskörét, midőn a párt III. kongresszusát követően életre hívott szervezőbizottság vezetője lett. 1945. július 15.–november 23. között az Ideiglenes Nemzeti Kormányban az Erdei Ferenc vezette Belügyminisztérium politikai államtitkára. Az 1945. november 4-i nemzetgyűlési választásokon Baranya– Tolna vármegyei listán jutott mandátumhoz, 1947. augusztus 31-i országgyűlési választásokon is korábbi

választókerületében szerzett mandátumot, majd azt a népfrontos választások idején is megőrizte. 1948 márciusában megbízták a szociáldemokratákkal való fúziót előkészítő pártközi bizottság vezetésével. 1948. szeptember 9-én átvette a Dobi-kormányban a honvédelmi tárca irányítását. Miniszterként hozzájárult a néphadseregre átkeresztelt honvédség kiképzési, szervezeti és hadrendje, valamint külsőségei (egyenruha, rangjelzések) szovjet mintát másoló átalakításához. Külön súlyt helyezett arra, hogy elsősorban vasmunkás és bányászcadereket irányítsanak át katonatiszti pályára.

A koreai háború kirobbanása után nem sokkal, 1950. november 15-én Rákosival és Gerővel megalakították a titkos Honvédelmi Bizottságot, amely minden párt-és állami ellenőrzés nélkül hozta meg az alapvető döntéseket. A miniszteri kinevezésekor – bármiféle katonai képesítés nélkül – vezérezredessé, majd 1952. november 4-én hadseregtábornokká előléptetett Farkas Rákosi mellett egyik irányítója volt a törvénysértő hatalmi intézkedéseknek, beleértve az ún. koncepciók pereket is. Karrierjében az MDP Központi Vezetősége 1953. júniusi ülése, illetve a Nagy Imréhez kapcsolódó „új szakasz” hozott fordulatot. A plénum szigorúan elmarasztaló határozata nyomán – KV-tagságát kivéve – minden addig viselt párttiszségéből felmentették, majd július 2-án tárcája éléről is elmozdították. Molotov táviratban a magyar pártvezetést Farkas visszavételére utasította. Egy ezt követően elrendelt röpszavazás eredményeként 1953. augusztus 12-étől ismételten tagja lett az MDP KV Politikai Bizottságának és titkárságának. Mivel úgy tapasztalta, hogy inkább Nagy Imre élvezi a szovjetek támogatását, a kormányfő mellé állt. Ezzel sikerült elérnie, hogy az MDP 1954 májusában tartott III. kongresszusán tovább növelje párton belüli hatásköreit. A titkárság tagjaként felügyelete alá került a tudományos és kulturális, az adminisztratív, a terv- és pénzügyi osztály, valamint a Szabad Nép szerkesztősége és korábbi tárcája, a Honvédelmi Minisztérium. 1954 végén, Rákosi hatalmának ismételt erősödését érzékelve újra igyekezett fordítani a köpönyegén, az első titkár azonban nem bocsátotta meg „árulását”: a központi vezetőség 1955. áprilisi plénumán Nagy Imrével egyetemben kizárta a PB-ből és a titkárságból, és Moszkvába küldték tanulni a vezérkari akadémiára. Rákosit megkísérelte a törvénytelenségek felelősségét rá és az ÁVH vezetőjére, Péter Gáborra hárítani. 1956 tavaszán a KV határozata értelmében különbizottságot szerveztek ténykedése kivizsgálására. Az elkészült jelentés alapján nemcsak a központi vezetőségből, hanem a pártból is kizárták, egyúttal tábornoki rangjától megfosztva honvéddé fokozták le. 1956. augusztus 13-án megfosztották 1944 óta folyamatos képviselői mandátumától. Október 13-án letartóztatták, de bírósági felelősségre vonására a kirobbant nemzeti forradalom miatt a következő év tavaszán került sor. 1957. március 26-án hatéves börtönbüntetésre ítélték, amelyet április 14-én tizennégy év szabadságvesztésre emeltek fel. 1960. április 5-én egyéni kegyelemmel szabadult. Haláláig a Gondolat Kiadó lektoraként dolgozott.